

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

LÊ THỊ THANH NGÂN

**HOÀN THIỆN CHẾ ĐỘ BẢO HIỂM XÃ HỘI
Ở TỈNH PHÚ THỌ**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

THÁI NGUYÊN - 2013

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

LÊ THỊ THANH NGÂN

**HOÀN THIỆN CHẾ ĐỘ BẢO HIỂM XÃ HỘI
Ở TỈNH PHÚ THỌ**

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: GS.TS. MAI NGỌC CƯỜNG

THÁI NGUYÊN - 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn của tôi là trung thực và chưa hề được dùng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi xin cam đoan rằng, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn này đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2013

Tác giả luận văn

Lê Thị Thanh Ngân

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn này, tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, Phòng Quản lý đào tạo sau đại học, cùng các thầy, cô giáo trong Trường Đại học kinh tế và Quản trị Kinh doanh Thái Nguyên đã tận tình giúp đỡ, tạo mọi điều kiện cho tôi trong quá trình học tập và thực hiện đề tài.

Tôi xin được bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới GS.TS. Mai Ngọc Cường – Giảng viên trực tiếp hướng dẫn đã tận tình và đóng góp nhiều ý kiến quý báu, giúp đỡ tác giả hoàn thành luận văn này.

Tôi cũng xin gửi lời cảm ơn đến Ban Giám đốc, đồng nghiệp tại Bảo hiểm xã hội tỉnh Phú Thọ đã tạo điều kiện cung cấp số liệu, đóng góp ý kiến và động viên tác giả trong suốt thời gian học tập và hoàn thành luận văn tốt nghiệp.

Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2013

Tác giả luận văn

Lê Thị Thanh Ngân

MỤC LỤC

Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục.....	iii
Danh mục các chữ viết tắt.....	vi
Danh mục các bảng	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Những đóng góp của luận văn	3
5. Kết cấu của luận văn	3
Chương 1: MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN CƠ BẢN VÀ KINH NGHIỆM THỰC TIỄN VỀ CHẾ ĐỘ BẢO HIỂM XÃ HỘI	4
1.1. Vị trí, vai trò, tầm quan trọng của bảo hiểm xã hội	4
1.1.1. Bảo hiểm xã hội: Bản chất và phân loại.....	4
1.1.2. Vị trí, vai trò, tầm quan trọng của BHXH trong chính sách an sinh xã hội.....	10
1.2. Yêu cầu, nội dung, nhân tố ảnh hưởng và tiêu chí đánh giá về chế độ bảo hiểm xã hội	15
1.2.1. Yêu cầu của chế độ chính sách Bảo hiểm xã hội	15
1.2.2. Nội dung các chế độ bảo hiểm xã hội ở Việt Nam hiện nay.....	16
1.2.3. Nhân tố ảnh hưởng đến thực hiện chế độ Bảo hiểm xã hội	29
1.2.4. Tiêu chí đánh giá về chế độ Bảo hiểm xã hội	31
1.3. Kinh nghiệm hoàn thiện chế độ bảo hiểm xã hội ở nước ta.....	34
1.3.1 Tình hình thực hiện chế độ bảo hiểm xã hội ở Việt Nam	34
1.3.2. Kinh nghiệm hoàn thiện chế độ bảo hiểm xã hội ở một số tỉnh, thành phố ...	35
1.3.3. Bài học kinh nghiệm cho Phú Thọ.....	37
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	40
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	40

2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	40
2.2.1. Phương pháp chọn điểm nghiên cứu.....	40
2.2.2. Phương pháp thu thập số liệu.....	40
2.2.3. Phương pháp xử lý số liệu.....	41
2.2.4. Phương pháp so sánh.....	41
2.2.5. Phương pháp thống kê, tổng hợp.....	41
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu.....	41
2.3.1. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu Chế độ Bảo hiểm xã hội ảnh hưởng tới thu nhập, đời sống của đối tượng thụ hưởng Chế độ.....	41
2.3.2. Hệ thống chỉ tiêu đánh giá Chế độ Bảo hiểm xã hội.....	43
Chương 3: THỰC TRẠNG CHẾ ĐỘ BẢO HIỂM XÃ HỘI Ở TỈNH PHÚ THỌ	44
3.1. Khái quát đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	44
3.1.1. Tình hình phát triển kinh tế xã hội tỉnh Phú Thọ.....	44
3.1.2. Hệ thống bảo hiểm xã hội trên địa bàn tỉnh Phú Thọ.....	47
3.2. Thực trạng chế độ bảo hiểm xã hội ở tỉnh Phú Thọ.....	49
3.2.1. Tình hình triển khai thực hiện BHXH tại BHXH tỉnh Phú Thọ.....	50
3.2.2. Tình hình thực hiện chế độ BHXHBB.....	54
3.2.3. Tình hình thực hiện chế độ Bảo hiểm xã hội tự nguyện.....	69
3.2.4. Chế độ Bảo hiểm thất nghiệp.....	72
3.3. Đánh giá chung thành tựu, hạn chế và nguyên nhân hạn chế.....	75
3.3.1. Đánh giá chung thành tựu và hạn chế.....	75
3.3.2. Nguyên nhân hạn chế.....	80
Chương 4: PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN CHẾ ĐỘ BẢO HIỂM XÃ HỘI Ở TỈNH PHÚ THỌ NHỮNG NĂM TỚI	86
4.1. Mục tiêu, phương hướng hoàn thiện chế độ bảo hiểm xã hội tỉnh Phú Thọ những năm tới.....	86
4.1.1. Các mục tiêu chủ yếu về kinh tế - xã hội tác động đến việc thực hiện chế độ BHXH trên địa bàn tỉnh Phú Thọ những năm tới.....	86
4.1.2. Mục tiêu hoàn thiện chế độ BHXH.....	90
4.1.3. Phương hướng hoàn thiện chính sách BHXH.....	92

4.2. Các giải pháp hoàn thiện chế độ chính sách bảo hiểm xã hội ở tỉnh Phú Thọ.....	94
4.2.1. Bổ sung hoàn thiện luật BHXH	94
4.2.2. Tăng cường tổ chức quản lý và phối hợp thực hiện chế độ chính sách BHXH.....	98
4.2.3. Thực hiện tốt công tác quản lý, sử dụng cán bộ công chức, viên chức	99
4.2.4. Đẩy mạnh phát triển kinh tế trên địa bàn	99
4.2.5. Tăng cường công tác thông tin tuyên truyền	100
4.2.6. Tăng cường công tác quản lý tài chính	101
4.2.7. Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin vào quá trình giải quyết chế độ BHXH.....	101
4.3. Một số kiến nghị đề xuất.....	102
KẾT LUẬN	104
TÀI LIỆU THAM KHẢO	106

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Chữ viết đầy đủ
BHXH	Bảo hiểm xã hội
BHXHTN	Bảo hiểm xã hội tự nguyện
BHXHBB	Bảo hiểm xã hội bắt buộc
BHTNg	Bảo hiểm thất nghiệp
TNLD	Tai nạn lao động
BNN	Bệnh nghề nghiệp
UBND	Ủy ban nhân dân
KT-XH	Kinh tế xã hội

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1: Tỷ lệ bao phủ BHXH ở nước ta hiện nay	32
Bảng 1.2: Mức độ tác động của BHXH ở nước ta hiện nay	33
Bảng 3.1: Thống kê đơn vị và đối tượng thuộc diện tham gia các loại BHXH	50
Bảng 3.2: Bảng phân công nhiệm vụ theo loại chế độ.....	52
Bảng 3.3: Bảng phân chia công việc theo số lượng hồ sơ	53
Bảng 3.4: Bảng thời gian giải quyết chế độ BHXH.....	53
Bảng 3.5: Kết quả tham gia BHXHBB	54
Bảng 3.6: Tuổi nghỉ hưu và mức lương hưu phân chia theo giới tính và khu vực tham gia	56
Bảng 3.7: Thống kê số lượng người và số tiền chi trả chế độ tử tuất	58
Bảng 3.8: Bảng tổng hợp số lượng người và số tiền chi trả chế độ TNLĐ – BNN.....	59
Bảng 3.9: Tổng hợp số tiền chi cho chế độ ốm đau theo địa bàn huyện, thành thị	60
Bảng 3.10: Tổng hợp chế độ thai sản theo địa bàn huyện, thành thị	61
Bảng 3.11: Thống kê tình hình tham gia BHXHHTN trên địa bàn tỉnh Phú Thọ	69
Bảng 3.12: Thống kê số lượng người hưởng chế độ hưu trí.....	70
Bảng 3.13: Thống kê số người hưởng trợ cấp Chế độ Tử tuất	70
Bảng 3.14: Tình hình tham gia BHTN trên địa bàn tỉnh Phú Thọ.....	72
Bảng 3.15: Tình hình chi trả trợ cấp thất nghiệp qua các năm	73
Bảng 3.16: Tỷ lệ bao phủ BHXH trên địa bàn tỉnh Phú Thọ.....	76
Bảng 3.17: Mức độ tác động của BHXH năm 2010 - 2012.....	78
Bảng 4.1: Một số mục tiêu dự kiến về kinh tế-xã hội của tỉnh 2011-2020.....	88

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Từ khi thực hiện công cuộc đổi mới đất nước đến nay, nền kinh tế nước ta đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng. Cùng với sự phát triển kinh tế là sự lớn mạnh không ngừng của hệ thống an sinh xã hội, đặc biệt là chính sách Bảo hiểm xã hội (BHXH) đã phát huy vai trò trụ cột trong hệ thống an sinh xã hội, góp phần tích cực vào việc ổn định xã hội, thực hiện mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh.

Bảo hiểm xã hội (BHXH) là một bộ phận lớn trong hệ thống an sinh xã hội, đóng vai trò trọng tâm của hệ thống. Có thể nói không có BHXH thì không có một nền an sinh xã hội vững mạnh. Bảo hiểm xã hội ra đời và phát triển từ khi cuộc cách mạng công nghiệp xuất ở Châu Âu hiện nay thì BHXH là một chính sách lớn của Đảng và nhà nước đối với người lao động, nhằm đảm bảo cuộc sống vật chất, ổn định đời sống cho người lao động và gia đình họ trong các trường hợp ốm đau thai sản, suy giảm khả năng lao động, mất việc làm, hết tuổi lao động hoặc chết. Chính sách BHXH ở nước ta được thực hiện từ những ngày đầu thành lập nước, hơn 60 năm qua trong quá trình tổ chức thực hiện chính sách BHXH ngày càng được hoàn thiện và không ngừng đổi mới, bổ sung cho phù hợp với điều kiện hiện tại của đất nước cùng với quá trình đổi mới nền kinh tế từ sau đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VI của Đảng (12/1986), chính sách BHXH và tổ chức quản lý hoạt động cũng có nhiều đổi mới tích cực. Đến năm 2006 Luật BHXH ra đời đã thể chế hoá đường lối, chính sách của Đảng về BHXH. Tuy nhiên trong quá trình thực hiện vẫn còn một số tồn tại, vướng mắc, chưa phù hợp với thực tế xã hội, ngày 13 tháng 08 năm 2012 Bảo hiểm xã hội Việt Nam đã có công văn 3256/BHXH-CSXH để gửi Bảo hiểm xã hội Tỉnh, Thành Phố, Bảo hiểm xã hội Bộ Quốc phòng, Bảo hiểm xã hội Ban Cơ yếu Chính Phủ nhằm thu thập, các thông tin phản hồi về các vướng mắc trong thực hiện Chính sách BHXH. Điều đó cho thấy, vấn đề hoàn thiện chính sách Bảo hiểm xã hội đang là vấn đề được quan tâm đặc biệt.

Cũng theo Thứ trưởng Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội Phạm Minh Huân nhận định tại hội thảo "Đánh giá tài chính quỹ hưu trí ở Việt Nam - Kết quả Số hóa bởi trung tâm học liệu <http://www.lrc-tnu.edu.vn/>